

Informačný list

ŽILINSKÝCH FARNOSTÍ ŽILINA-MESTO, VLČINCE, SOLINKY, SALEZIÁNI, HÁJK

11/2007

ŠPECIÁLNE VYDANIE

16. decembra 2007

Farské schody dostanú novú tvár

Farské schody v Žiline budú o dva roky vyzerieť pravdepodobne celkom ináč ako dnes. Ich dominantou možno bude nová cirkevná budova, ktorá tu vyrastie namiesto doterajších farských objektov.

Ak by v budúcnosti došlo k predpokladanej zmene územného usporiadania diecézy na Slovensku, ktoré by malo súvis aj so Žilinou, v tejto budove môžu byť k dispozícii priestory, ktoré budú veľmi potrebné.

Nazrime najprv do histórie. Farské schody boli vybudované v roku 1921 cez pozemok niekdajšej farskej záhrady, aby sa prepojila terajšia Národná ulica s Mariánskym námestím, čím sa vytvoril jeden z hlavných peších ťahov mestom.

Mons. Tomáš Ružička, žilinský farár, vtedy zamýšľal nahradiť starú faru novou, pretože nebolo únosné bývať v hlinenej budove, ktorá sa z hľadiska statiky nedá rekonštruovať. Na jeho žiadosť všeobecne uznávaný funkcionalistický architekt medzivojnového obdobia Michal M. Scheer vytvoril v roku 1930 návrh prestavby celej lokality. Navrhol asanovať starú

Na každej pohľadnici Žiliny bude v budúcnosti okrem farského kostola pravdepodobne aj nová cirkevná budova, ktorú cirkev získa zámenou, bez výdavkov.

faru a príľahlé domčeky a vybudovať pozdĺž Farských schodov novú faru a obchody pod ňou.

Okresný úrad v Žiline vydal 30. 12. 1930 stavebné povolenie na zbúranie fary a vybudovanie „obytnej a obchodnej budovy na mieste terajšej farskej budovy a dvora“. V roku 1938 boli podľa Scheerovho projektu postavené obchody, na ktorých sa malo pokračovať s farou, ale na to už neboli financie a stavba sa zastavila. Scheerov projekt, ako aj originál stavebného povolenia, je uložený v Štátnom archíve v Žiline. Jeho riaditeľ Mgr. Peter Štanský v spolupráci s farským historikom RNDr. Ľubomírom Príkrylom pripravujú podrobnejšiu brožúru o histórii Farských schodov.

Predbežný návrh nového architektonického riešenia budov na Farských schodoch. Po zbúraní starej fary bude mať nový objekt (vľavo) fasádu, ktorá bude vernou kópiou fasády bývalej starej fary a bude ju pripomínať tak, ako keby tam stále bola. V celkovom riešení projektu sa prejavuje citlivý prístup k histórii mesta.

Starú faru plánoval na zbúranie aj pán kanonik Štefan Bitter, ktorý v nej býval v rokoch 1959 - 1989. V roku 1984 zakúpil budovu na Ul. republiky, aby tam dočasne sídlil farský úrad, kým sa na mieste starej fary postaví nová. Nebolo to jednoduché, lebo vtedajší komunistickí predstavitelia chceli po zbúraní fary zaplniť priestor inými budovami, aby cirkev vytlačili preč. Pán kanonik preto zostal v nevyhovujúcich priestoroch a nestáhoval sa do zakúpenej budovy, pripravil ju pre budúcnosť.

Na konci roku 1989 sa správcom farnosti stal pán dekan Jozef Noga. Nastáhoval sa do zakúpenej budovy a zriadil tam dočasný farský úrad. Potom sa však začala stavba kostola na Vlčincoch a plán stavať novú faru bol odložený.

Nový podnet prišiel v septembri 2007. Ako sme už informovali, v blízkosti Farských schodov sa pripravuje výstavba nového obchodného centra. Investor Ing. George Trabelssie kontaktoval náš farský úrad, aby v zmysle zákona dohodol podmienky stavby. Vedľa starej fary sa totiž mala kopáť jama hlboká štyri podlažia a bolo by potrebné starú faru do tejto hĺbky podprieť.

Navrhli sme iné riešenie: „Nemusíme podopierať hlinenú starú faru, ktorá je ťažko využiteľná a nedá sa rekonštruovať, nám by do budúca bola užitočnejšia nová budova“. Po viacnásobných jednaniach sa začalo črtáť riešenie. Asanujeme starú faru podľa niekdajšieho plánu a umožníme prístup do nového obchodného centra cez cirkevný pozemok, ale požadujeme za to finančnú kompenzáciu, ktorá nám umožní postaviť nový objekt, dostatočne veľký na to, aby slúžil pre potreby cirkvi do budúcnosti.

Potešilo nás, že nové obchodné centrum nemá byť riešené ako „sklenená krabica“, ale bude akoby pokračovaním starých žilinských uličiek, kde budú domy so štítovými strechami na spôsob pôvodnej žilinskej architektúry, aká je prítomná v oblasti Mariánskeho námestia. Tomu zodpovedá aj návrh architektonického stvárnenia novej cirkevnej budovy na Farských schodoch (viď obr.).

Krajský pamiatkový úrad vydal predbežný stanovisko, v ktorom pripúšťa možnosť zbúrania starej fary, pretože nie je národnou kultúrnou pamiatkou, hoci v súčasnosti „dotvára prostredie mestskej pamiatkovej rezervácie“. KPÚ vo svojom stanovisku „principiálne neodmieta ideovú variantu nového urbanistického preriešenia uvedenej priestoru...“, žiada však konsenzus odbornej verejnosti.

Architektonické stvárnenie novej budovy pre potreby diecézy (na vizualizácii je predbežný návrh) nadväzuje na pôvodnú žilinskú architektúru so štítovými strechami, akú vidíme na Mariánskom námestí a v susedných uličkách.

Mesto Žilina vo svojom predbežnom stanovisku konštatuje, že v platnom územnom pláne sa s takýmto projektom počíta. Domnieva sa, že ide o „ambiciózný zámer, ktorý by pri citlivom riešení mohol pozdvihnúť centrum mesta“. Predstavitelia mesta Žilina preto požiadali rímskokatolícku cirkev v Žiline „o súčinnosť a spoluprácu pri tomto zámere“. V prípade schválenia projektu predpokladajú jeho prínos pre občanov mesta. „Ocenili by sme preto pri tomto zámere aj Vašu ústretovosť“, píše sa v stanovisku mesta.

Diecézny biskup Mons. Viliam Judák osobne navštívil dané miesta a oboznámil sa s uvedeným návrhom, o ktorom potom jednala diecézna ekonomická komisia. Biskupský úrad v Nitre následne vo svojom stanovisku vyjadril predbežný súhlas s navrhovaným riešením.

Jestvujúca novopostavená sála pastoračného centra na Farských schodoch sa v tom prípade rozmontuje a znovu sa postaví pri Gymnázium Kráľovnej pokoja na Závaží, kde bude slúžiť ako aula pre školské i mimoškolské účely. Skelet sály totiž tvorí oceľová konštrukcia, ktorá sa dá rozobrať a preniesť, podobne aj veľká časť ďalších stavebných prvkov sály. Začne sa rozoberať pravdepodobne vo februári. V novej budove na Farských scho-

doch bude nová sála (akoby pod terajšou sálou), ktorá bude mať ešte lepšie zázemie. Dovtedy nám síce bude chýbať, preto sa pokúsime nájsť dočasné náhradné priestory aspoň na niektoré aktivity.

Pretože pri uvedenom zámere je prítomné aj značné riziko v čase od zbúrania terajších cirkevných objektov po postavenie nových, bol dohodnutý nasledovný mechanizmus: Pri podpise zmluvy investor obchodného centra zloží na farský účet finančnú zábezpeku (viazanú na tento účel) v takej výške, aby nám umožnila samostatne dostavať cirkevný objekt nezávisle od toho, ako bude pokračovať susedná stavba obchodného centra. Z tejto finančnej zábezpeky bude farnosť uhrádzať výstavbu cirkevnej budovy až po kolaudáciu. Farnosť bude investorom svojho objektu a teda aj majiteľom stavby v každej jej etape.

Táto zámerna je výhodná aj pre investora obchodného centra, ktorý získa prístup do OC v oblasti terajšej starej fary, a je výhodná aj pre cirkev, ktorá s nulovými výdavkami získa novú budovu, potrebnú do budúcnosti.

Projekt bude predložený na odbornú diskusiu v rámci mesta a jeho posúdenie a definitívne schválenie je teraz už v rukách kompetentných inštitúcií.

Ladislav Stromček, dekan